

LEGE
cu privire la arbitrajul comercial internațional

nr. 24-XVI din 22.02.2008

Monitorul Oficial nr.88-89/316 din 20.05.2008

* * *

C U P R I N S

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

[Articolul 1.](#) Domeniul de aplicare

[Articolul 2.](#) Noțiuni principale și interpretări

[Articolul 3.](#) Recepționarea comunicărilor scrise

[Articolul 4.](#) Renunțarea la dreptul de a înainta obiecții

[Articolul 5.](#) Limitele intervenției instanțelor de judecată

[Articolul 6.](#) Organele de exercitare a unor funcții de asistență și de control în cadrul arbitrajului

Capitolul II

CONVENȚIA DE ARBITRAJ

[Articolul 7.](#) Definiția și forma convenției de arbitraj

[Articolul 8.](#) Convenția de arbitraj și intentarea acțiunii în judecată asupra fondului litigiului

[Articolul 9.](#) Convenția de arbitraj și măsurile asigurătoare întreprinse de instanța de judecată

Capitolul III

COMPONENȚA TRIBUNALULUI ARBITRAL

[Articolul 10.](#) Numărul de arbitri

[Articolul 11.](#) Desemnarea arbitrilor

[Articolul 12.](#) Temeiurile de recuzare a arbitrului

[Articolul 13.](#) Procedura de recuzare a arbitrului

[Articolul 14.](#) Încetarea mandatului de arbitru din cauza întârzierii sau a imposibilității de exercitare a funcțiilor

[Articolul 15.](#) Desemnarea unui nou arbitru

Capitolul IV

COMPETENȚA TRIBUNALULUI ARBITRAL

[Articolul 16.](#) Dreptul tribunalului de a decide asupra propriei competențe

[Articolul 17.](#) Dispunerea de măsuri asigurătoare și de măsuri provizorii

Capitolul V

PROCEDURA ARBITRALĂ. ADMINISTRAREA PROCEDURII ARBITRALE

[Articolul 18.](#) Egalitatea părților

[Articolul 19.](#) Stabilirea regulilor de procedură

[Articolul 20.](#) Locul arbitrajului

[Articolul 21.](#) Începutul procedurii arbitrale

[Articolul 22.](#) Limba procedurii arbitrale

[Articolul 23.](#) Cererea de arbitraj și referința

[Articolul 23¹.](#) Suspendarea procedurii arbitrale

[Articolul 24.](#) Procedura orală și procedura scrisă

[Articolul 25.](#) Efectele neprezentării materialelor sau ale absenței unei părți

[Articolul 26.](#) Desemnarea expertului de către tribunalul arbitral

[Articolul 27.](#) Asistența instanței de judecată la obținerea probelor

Capitolul VI

PRONUNȚAREA HOTĂRÎRII ȘI ÎNCETAREA PROCEDURII ARBITRALE

[Articolul 28.](#) Dreptul aplicabil fondului litigiului

[Articolul 29.](#) Adoptarea hotărîrii de către tribunalul arbitral

[Articolul 30.](#) Tranzacția

[Articolul 31.](#) Forma și conținutul hotărîrii arbitrale

[Articolul 32.](#) Încheierea procedurii arbitrale

[Articolul 33.](#) Hotărîrea cu privire la cheltuieli

[Articolul 34.](#) Garantarea cheltuielilor arbitrale

[Articolul 35.](#) Rectificarea și interpretarea hotărîrii arbitrale. Hotărîrea adițională

[Articolul 36.](#) Depozitarea dosarului cauzei arbitrale

Capitolul VII

CONTESTAREA HOTĂRÎRII ARBITRALE

[Articolul 37.](#) Cererea de desființare ca mijloc exclusiv de contestare a hotărîrii arbitrale

Capitolul VIII

RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA HOTĂRÎRII ARBITRALE STRĂINE

[Articolul 38.](#) Recunoașterea și executarea hotărîrii arbitrale străine

[Articolul 39.](#) Refuzul de a recunoaște și de a executa hotărîrea arbitrală

Capitolul IX

DISPOZIȚII FINALE

[Articolul 40.](#) Intrarea în vigoare

[Articolul 41.](#) Îndatoririle Guvernului

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

În prezenta lege sînt luate în considerare prevederile tratatelor internaționale cu privire la arbitrajul comercial internațional la care Republica Moldova este parte, precum și ale Legii model din 1985 privind arbitrajul comercial internațional, adoptată de Comisia ONU pentru Dreptul Comercial Internațional, aprobată de Adunarea Generală a ONU și propusă spre utilizare în legislațiile naționale.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege se aplică în cazul în care sediul arbitrajului comercial internațional se află pe teritoriul Republicii Moldova. Prevederile art.8, 9, 38, 39 se aplică și în cazul în care sediul arbitrajului se află în afara teritoriului Republicii Moldova.

(2) Arbitrajul se consideră internațional dacă:

a) părțile unei convenții de arbitraj își au, la momentul încheierii acesteia, locul de afaceri în diferite state;

b) în afara teritoriului statului în care părțile își au locul de afaceri este situat:

- locul arbitrajului prevăzut în convenția de arbitraj sau determinat în conformitate cu ea;

- locul în care urmează să fie executată o parte substanțială a obligațiilor din raporturile comerciale sau locul cu care obiectul litigiului are legătura cea mai strânsă;

c) părțile au convenit în mod expres ca obiectul convenției de arbitraj să aibă legătură cu cel puțin 2 state.

(3) În sensul alin.(2):

a) dacă o parte a convenției de arbitraj are mai multe locuri de afaceri, se va considera loc de afaceri cel care are o relație mai strânsă cu convenția de arbitraj;

b) dacă o parte nu are loc de afaceri, se consideră loc de afaceri domiciliul sau reședința părții.

(4) Prin acord al părților, se remite spre soluționare în arbitraj comercial internațional:

a) litigiile care decurg din raporturi contractuale civile și din alte raporturi juridice izvorâte din executarea contractelor comerciale internaționale și din alte relații economice internaționale, dacă sediul a cel puțin unei părți se află în afara Republicii Moldova;

b) litigiile apărute între întreprinderi cu investiții străine și asociații, organizații internaționale fondate pe teritoriul Republicii Moldova, litigiile dintre participanții lor, precum și litigiile dintre aceștia și alte subiecte de drept ale Republicii Moldova.

(5) Prezenta lege nu afectează prevederile unei alte legi a Republicii Moldova în a cărei virtute anumite litigii nu pot fi remise arbitrajului sau pot fi remise numai în conformitate cu alte prevederi decât cele din prezenta lege.

Articolul 2. Noțiuni principale și interpretări

(1) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

arbitraj – cale alternativă de soluționare a litigiilor atât de către arbitri numiți pentru fiecare caz aparte (arbitraj ad-hoc), cât și de către instituții permanente de arbitraj;

tribunal arbitral – arbitru unic sau complet de arbitri;

instanță de judecată – organ din sistemul judecătoresc al Republicii Moldova;

convenție de arbitraj – acord în a cărui bază părțile remit spre soluționare în arbitraj toate litigiile sau o parte din litigiile care au apărut sau care ar putea să apară între ele ca rezultat al unui raport juridic contractual sau necontractual.

(2) În sensul prezentei legi se stabilesc următoarele interpretări:

a) cuvântul “comercial” lămurește raporturi ce decurg din toate relațiile comerciale, contractuale și necontractuale; relațiile comerciale cuprind următoarele, nelimitându-se la ele: contracte de livrare sau de schimb de bunuri și servicii; acorduri de distribuție; reprezentanțe comerciale sau agenții comerciale; factoring; leasing; construcție a obiectivelor industriale; consulting; engineering de afaceri; licențiere; investiții; finanțare; servicii bancare; asigurări; acorduri de exploatare sau de concesiune; întreprinderi mixte și alte forme de cooperare industrială sau comercială; transport de mărfuri și de pasageri pe calea aeriană, maritimă, feroviară și rutieră;

b) în cazul în care o prevedere a prezentei legi, cu excepția celor din art.28, acordă părților libertatea de a lua decizie referitor la o anumită problemă, această libertate include și dreptul părților de a autoriza un terț, inclusiv o instituție, să ia o asemenea decizie;

c) în cazul în care o prevedere a prezentei legi se referă la ceea ce părțile au convenit sau pot conveni ori se referă în orice altă formă la un acord al lor, acest acord include orice reguli de arbitraj prevăzute în textul său;

d) în cazul în care o prevedere a prezentei legi, cu excepția celor din art.25 alin.(1) și din art.32 alin.(2) lit.a), se referă la o acțiune, această prevedere se aplică și acțiunii reconvenționale, iar în cazul în care face referire la obiecțiile împotriva acțiunii, această prevedere se referă și la obiecțiile împotriva acțiunii reconvenționale.

Articolul 3. Recepționarea comunicărilor scrise

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel:

a) orice comunicare scrisă se consideră recepționată dacă a fost remisă destinatarului personal sau la întreprinderea, domiciliul, reședința ori la adresa poștală a acestuia. Dacă nici unul din locurile menționate nu pot fi identificate după cercetări rezonabile, comunicarea scrisă se consideră recepționată dacă a fost expediată la ultimul sediu sau domiciliu cunoscut, la ultima reședință sau adresă poștală cunoscută, printr-o scrisoare recomandată sau în orice alt mod care atestă încercarea de a remite comunicarea;

b) comunicarea se consideră recepționată la data remiterii conform lit.(a).

(2) Prevederile prezentului articol nu se aplică asupra comunicărilor efectuate în cadrul unei proceduri în instanță de judecată.

Articolul 4. Renunțarea la dreptul de a înainta obiecții

Dacă o parte, cunoscând că o prevedere a prezentei legi de la care părțile pot deroga sau că o condiție a convenției de arbitraj nu a fost respectată, continuă totuși să participe la procedura arbitrală fără a înainta imediat obiecții împotriva unei asemenea abateri și dacă pentru înaintarea obiecțiilor este stabilit un anumit termen, atunci, după expirarea acestui termen, se consideră că partea a renunțat la dreptul de a înainta obiecții.

Articolul 5. Limitele intervenției instanțelor de judecată

Asupra relațiilor reglementate de prezenta lege nu se admite nici o intervenție din partea instanțelor de judecată, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege.

Articolul 6. Organele de exercitare a unor funcții de asistență și de control în cadrul arbitrajului

(1) Funcțiile prevăzute la art.11 alin.(3) și (4), la art.13 alin.(3) și la art.14 sînt exercitate de președintele sau de conducătorul organului (instituției), uniunii, asociației sau de conducătorul unui alt organ indicat de părți ori stipulat în regulamentul instituției permanente de arbitraj.

(2) Funcțiile prevăzute pentru instanțele de judecată în prezenta lege le exercită instanța judecătorească competentă, conform [Codului de procedură civilă](#).

[Alin.2 art.6 modificat prin [Legea nr.29 din 06.03.2012](#), în vigoare 13.03.2012]

Notă: [Legea nr.163 din 22.07.2011](#) (art.III-XV) se declară neconstituțională conform [Hot. Curții Constituționale nr.3 din 09.02.2012](#), în vigoare 09.02.2012

[Alin.2 art.6 modificat prin [Legea nr.163 din 22.07.2011](#), în vigoare 12.09.2011]

Capitolul II CONVENȚIA DE ARBITRAJ

Articolul 7. Definiția și forma convenției de arbitraj

(1) Convenția de arbitraj este acordul prin care părțile supun arbitrajului toate litigiile sau anumite litigii care au apărut sau care ar putea să apară între ele cu privire la un raport juridic determinat, contractual sau necontractual. Convenția de arbitraj poate avea forma unei clauze compromisorii într-un contract sau a unei convenții separate.

(2) Convenția de arbitraj trebuie să fie scrisă.

(3) Convenția de arbitraj are formă scrisă dacă conținutul ei este consemnat în orice formă, indiferent de faptul că aceasta sau contractul au fost încheiate oral, prin acțiuni concludente sau prin alte mijloace.

(4) Condiția încheierii în scris a unei convenții de arbitraj este întrunită într-o comunicare

electronică dacă informația care se conține în ea este accesibilă pentru referințele ulterioare (subsecvente). Comunicare electronică înseamnă orice comunicare pe care părțile o fac prin intermediul mesajului de date. Acesta din urmă înseamnă informație generată, trimisă, primită sau salvată prin mijloace electronice, magnetice, optice sau similare, inclusiv schimb de date electronice, poștă electronică (e-mail), telegramă, telex sau telecopie, dar nelimitându-se la acestea.

(5) O convenție de arbitraj este scrisă dacă constă într-un schimb de cerere de arbitrare și de referință în care existența sa este pretinsă de o parte și nu este contestată de cealaltă parte.

(6) Trimiterea într-un contract la un document ce conține o clauză compromisorie valorează ca o convenție de arbitraj scrisă dacă trimiterea este capabilă de a face clauza parte din contract.

(7) Un viciu de formă al convenției de arbitraj poate fi înlăturat în procedură arbitrală prin depunerea unei referințe dacă cel târziu odată cu referința nu este făcută obiecție cu privire la viciu.

Articolul 8. Convenția de arbitraj și intentarea acțiunii în judecată asupra fondului litigiului

(1) Instanța de judecată în care este intentată acțiune în litigiul ce constituie obiectul unei convenții de arbitraj scoate cererea de pe rol, la solicitarea unei părți, nu mai târziu de prima ei declarație asupra fondului litigiului, și trimite părțile în arbitraj, cu excepția cazului în care instanța de judecată constată că acea convenție este nulă, nevalabilă sau nesusceptibilă de executare.

(2) În cazul intentării acțiunii indicate la alin.(1), procedura arbitrală poate fi totuși începută sau continuată și poate fi pronunțată hotărîrea arbitrală, în timp ce conflictul de competență urmează a fi soluționat în instanță de judecată.

Articolul 9. Convenția de arbitraj și măsurile asigurătoare întreprinse de instanța de judecată

Este compatibilă cu convenția de arbitraj cererea, adresată de o parte în instanță de judecată pînă la procedura arbitrală sau în timpul desfășurării ei, privind luarea măsurilor asigurătoare și adoptarea unei încheieri în vederea luării unor asemenea măsuri.

Capitolul III

COMPONENȚA TRIBUNALULUI ARBITRAL

Articolul 10. Numărul de arbitri

(1) Părțile sînt libere să stabilească numărul de arbitri.

(2) Dacă părțile nu au stabilit numărul de arbitri, vor fi desemnați 3 arbitri.

Articolul 11. Desemnarea arbitrilor

(1) Nici o persoană nu poate fi privată de dreptul de a fi desemnată arbitru din cauza cetățeniei sale, cu excepția cazului cînd părțile au convenit altfel.

(2) Părțile sînt libere să convină asupra procedurii de desemnare a arbitrului sau arbitrilor cu condiția respectării prevederilor alin.(4) și (5).

(3) În lipsa înțelegerii de la alin.(2):

a) la constituirea tribunalului arbitral din 3 arbitri, fiecare parte desemnează cîte un arbitru, iar cei doi arbitri astfel desemnați numesc un al treilea arbitru. Dacă o parte nu desemnează arbitrul în termen de 30 de zile de la primirea solicitării celeilalte părți de a-l numi sau dacă cei doi arbitri desemnați nu vor putea numi în termen de 30 de zile din data numirii lor un al treilea arbitru, acesta este numit, la cererea oricărei părți, de autoritatea indicată la art.6 alin.(1) în decursul a 15 zile din data primirii cererii;

b) în cazul constituirii unui tribunal arbitral dintr-un singur arbitru, dacă părțile nu au reușit să convină asupra arbitrului, acesta va fi numit, la cererea oricărei părți, de autoritatea indicată la art.6 alin.(1) în decursul a 15 zile din data primirii cererii.

(4) Dacă, în cursul desfășurării procedurii de desemnare a arbitrului de către părți, o parte nu respectă această procedură sau dacă părțile ori cei doi arbitri nu pot ajunge la un acord comun în conformitate cu această procedură, sau dacă un terț, inclusiv o instituție, nu îndeplinește una din funcțiile atribuite lui conform acestei proceduri, atunci orice parte poate cere autorității indicate la art.6 alin.(1) să ia măsurile necesare în cazul în care acordul privind procedura de desemnare a arbitrilor nu prevede alte

modalități de asigurare a desemnării.

(5) Decizia asupra oricărei chestiuni conferite, potrivit alin.(3) și (4), autorității menționate la art.6 alin.(1) nu poate fi atacată. La numirea arbitrilor, această autoritate ia în considerare toate exigențele înaintate de părți față de calificarea arbitrilor, precum și considerentele care pot asigura desemnarea unui arbitru independent și imparțial, iar în caz de numire a unui arbitru unic sau a celui de-al treilea arbitru, este preferabil ca cetățenia arbitrilor ce urmează a fi desemnați să difere de cea a părților.

Articolul 12. Temeiurile de recuzare a arbitrilor

(1) În cazul în care este notificată despre o eventuală numire a ei în calitate de arbitru, persoana trebuie să informeze asupra tuturor circumstanțelor de natură a genera îndoieli justificate cu privire la imparțialitatea sau independența sa. Arbitrul, din momentul desemnării sale și pe toată durata procedurii arbitrale, este obligat să informeze părțile despre aceste circumstanțe dacă nu le-a informat anterior.

(2) Arbitrul poate fi recuzat doar dacă există circumstanțe de natură a ridica îndoieli justificate asupra independenței sau imparțialității lui sau dacă el nu posedă calificarea convenită de părți. Partea este în drept să recuzeze arbitrul pe care l-a desemnat sau la a cărui desemnare a participat doar pentru motive de care a luat cunoștință după desemnare.

Articolul 13. Procedura de recuzare a arbitrilor

(1) Părțile sînt libere să convină asupra procedurii de recuzare a arbitrilor, respectînd prevederile alin.(3).

(2) În lipsa înțelegerii consemnate în prezentul articol la alin.(1), partea care intenționează să declare recuzarea arbitrilor trebuie să informeze în scris tribunalul arbitral în termen de 15 zile din data la care a luat cunoștință de constituirea acestuia sau din data survenirii circumstanțelor menționate la art.12 alin.(2), notificînd în scris tribunalul arbitral despre motivele recuzării. Dacă arbitrul căruia îi este înaintată recuzarea nu se retrage singur sau dacă cealaltă parte nu este de acord cu recuzarea lui, asupra cererii de recuzare se pronunță tribunalul arbitral.

(3) Dacă recuzarea nu poate fi obținută conform procedurii stabilite de părți sau procedurii stabilite la alin.(2), partea interesată poate, în termen de 30 de zile din data respingerii cererii de recuzare, să solicite autorității indicate la art.6 alin.(1) adoptarea unei decizii privind recuzarea, care nu poate fi atacată. Pînă la luarea deciziei de către aceste autorități, tribunalul arbitral, inclusiv arbitrul căruia îi este înaintată recuzarea, poate continua procedura arbitrală și poate pronunța hotărîrea arbitrală.

Articolul 14. Încetarea mandatului de arbitru din cauza întîrzierii sau a imposibilității de exercitare a funcțiilor

(1) Mandatul de arbitru încetează dacă arbitrul a devenit incapabil de fapt ori de drept de a-și exercita funcțiile sau dacă, din motive neîntemeiate, tergiversează exercitarea lor, sau dacă se retrage, sau dacă părțile convin asupra încetării mandatului său. În caz contrar, dacă apare vreo controversă cu privire la oricare din motivele enumerate, orice parte poate cere autorității indicate la art.6 alin.(1) să emită o decizie, care nu poate fi atacată, referitor la încetarea mandatului de arbitru.

(2) Retragerea arbitrilor sau consimțirea unei părți la încetarea mandatului acestuia în condițiile prezentului articol ori ale art.13 alin.(2) nu înseamnă recunoașterea motivelor menționate în prezentul articol sau în art.12 alin.(2).

Articolul 15. Desemnarea unui nou arbitru

Dacă mandatul unui arbitru încetează conform prevederilor art.13 sau 14 ori în urma retragerii arbitrilor din orice alt motiv, ori din cauza revocării de către părți, ori în orice alt caz, noul arbitru va fi desemnat potrivit regulilor aplicate în cazul numirii arbitrilor care se substituie.

Capitolul IV

COMPETENȚA TRIBUNALULUI ARBITRAL

Articolul 16. Dreptul tribunalului de a decide asupra propriei competențe

(1) Tribunalul arbitral poate să decidă asupra competenței sale, precum și asupra oricăror obiecții referitor la existența sau validitatea convenției de arbitraj. În acest scop, clauza arbitrală prevăzută în contract trebuie să fie interpretată ca o convenție distinctă de alte clauze contractuale. Hotărîrea tribunalului arbitral privind nulitatea contractului nu atrage deplin drept nulitatea clauzei arbitrale.

(2) Declarația privind incompetența tribunalului arbitral în soluționarea litigiului poate fi făcută cel târziu la momentul prezentării obiecțiilor la acțiune. Faptul că o parte a desemnat arbitrul sau că a participat la desemnarea lui nu o privează de dreptul de a face o asemenea declarație. Depășirea competenței de către tribunalul arbitral trebuie să fie invocată îndată după ce cauza care, în opinia părții, depășește competența tribunalului arbitral este pusă în procedură arbitrală. În toate aceste cazuri, tribunalul arbitral poate admite declarația privind depășirea competenței făcută mai târziu dacă întârzierea este justificată.

(3) Tribunalul arbitral poate să decidă asupra declarației menționate la alin.(2) ca asupra unei chestiuni preliminare sau în hotărîrea privind fondul litigiului. Dacă tribunalul arbitral decide, ca o chestiune preliminară, că este competent, orice parte, în decursul a 30 de zile din data primirii comunicării despre decizie, poate cere instanței judecătorești competente, conform [Codului de procedură civilă](#) să se pronunțe în această privință, decizia neputînd fi atacată. Pînă la luarea deciziei de către această autoritate, tribunalul arbitral poate continua procedura arbitrală și poate pronunța hotărîrea.

[Alin.3 art.16 modificat prin [Legea nr.29 din 06.03.2012](#), în vigoare 13.03.2012]

Notă: [Legea nr.163 din 22.07.2011](#) (art.III-XV) se declară neconstituțională conform [Hot. Curții Constituționale nr.3 din 09.02.2012](#), în vigoare 09.02.2012

[Alin.3 art.16 modificat prin [Legea nr.163 din 22.07.2011](#), în vigoare 12.09.2011]

Articolul 17. Dispunerea de măsuri asigurătoare și de măsuri provizorii

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, tribunalul arbitral poate să dispună, la cererea unei părți, după ce a ascultat cealaltă parte, măsuri asigurătoare și măsuri provizorii, pe care le consideră necesare cu privire la obiectul litigiului, pe motiv că executarea pretenției ar putea fi zădărnicită ori împiedicată în mod considerabil sau că o daună ireparabilă ar fi iminentă. Tribunalul arbitral poate să dispună, cu titlul de măsură asigurătoare și de măsură provizorie, oricărei părți să depună garanția corespunzătoare.

(2) Decizia cu privire la măsurile prevăzute la alin.(1) trebuie să fie emisă în scris. Fiecărei părți a procedurii arbitrale trebuie să i se trimită cîte un exemplar semnat.

(3) La cererea unei părți a procedurii arbitrale, instanța de judecată poate încuviința executarea unei măsuri prevăzute la alin.(1). Dacă măsura este una asigurătoare neprevăzută în dreptul intern al Republicii Moldova, instanța de judecată, la cererea părții, după ce a ascultat partea opusă, poate încuviința executarea unei astfel de măsuri asigurătoare, prevăzute de dreptul intern, similare măsurii dispuse de judecata arbitrală. În asemenea caz, instanța de judecată poate substitui, la cerere, măsura dispusă de tribunalul arbitral pentru a asigura realizarea scopului ei.

(4) Instanța de judecată refuză executarea măsurii prevăzute la alin.(1) dacă aceasta:

a) suferă de un viciu care ar constitui temei pentru desființarea unei hotărîri arbitrale interne conform art.37;

b) este incompatibilă cu o măsură solicitată sau aplicată anterior de către o instanță de judecată sau cu o măsură solicitată anterior unei instanțe judecătorești străine, care rămîne a fi recunoscută;

c) este o măsură asigurătoare neprevăzută de dreptul intern al Republicii Moldova și nici o măsură potrivită prevăzută de dreptul intern nu a fost solicitată.

(5) Instanța de judecată poate să asculte partea opusă înaintea emiterii încheierii de încuviințare a executării măsurii prevăzute la alin.(1). Dacă nu a fost ascultată înainte de emiteria încheierii, partea opusă poate face apel. În ambele cazuri, partea opusă poate doar invoca existența unui temei pentru refuzul încuviințării executării în conformitate cu alin.(4). În această procedură, instanța de judecată nu poate decide asupra unor cereri de despăgubire.

(6) La cererea unei părți, instanța de judecată ridică încuviințarea executării măsurilor prevăzute la alin.(1) dacă:

a) termenul de aplicare a măsurii dispuse de tribunalul arbitral a expirat;

b) tribunalul arbitral a limitat sau a ridicat măsura prevăzută la alin.(1);

c) raporturile și circumstanțele în care a fost încuviințată o măsură prevăzută la alin.(1) s-au schimbat astfel încât menținerea măsurii nu mai este necesară;

d) în conformitate cu alin.(1), a fost depusă o garanție care face inutilă executarea măsurii.

(7) Dacă se adeverește că dispunerea unei măsuri în conformitate cu alin.(1) a fost nejustificată de la început, partea care a cerut executarea ei este obligată să despăgubească cealaltă parte pentru prejudiciul cauzat prin executarea măsurii sau prin depunerea de către cealaltă parte a unei garanții pentru a înlătura executarea măsurii. Pretenția de despăgubire poate fi înaintată în procedură arbitrală pendinte.

Capitolul V

PROCEDURA ARBITRALĂ. ADMINISTRAREA PROCEDURII ARBITRALE

Articolul 18. Egalitatea părților

Părțile trebuie să fie tratate egal, fiecare din ele avînd toate posibilitățile de a-și susține poziția.

Articolul 19. Stabilirea regulilor de procedură

(1) În condițiile prezentei legi, părțile sînt libere să convină asupra procedurii pe care o va urma tribunalul arbitral în soluționarea litigiului.

(2) În lipsa acordului stabilit la alin.(1), tribunalul arbitral poate, în condițiile prezentei legi, să desfășoare procedura și să soluționeze litigiul în modul în care îl consideră corespunzător. Atribuțiile conferite tribunalului arbitral includ dreptul de a determina admisibilitatea, relevanța și importanța fiecărei probe.

Articolul 20. Locul arbitrajului

(1) Părțile sînt libere să convină asupra locului arbitrajului. În lipsa unui acord în acest sens, locul arbitrajului este stabilit de tribunalul arbitral, luîndu-se în considerare circumstanțele cazului, factorul comodității pentru părți.

(2) Tribunalul arbitral poate să se întrunească în orice loc pe care îl consideră potrivit, dacă părțile nu au convenit altfel, pentru consultări între arbitri, ascultare a părților, a martorilor sau a experților, pentru examinare a bunurilor și înscrisurilor.

Articolul 21. Începutul procedurii arbitrale

Procedura arbitrală referitoare la un litigiu concret începe la data recepționării cererii de arbitrare de către pîrît, dacă părțile nu au convenit altfel.

Articolul 22. Limba procedurii arbitrale

(1) Părțile sînt libere să stabilească limba sau limbile care vor fi utilizate în cadrul procedurii arbitrale. Dacă părțile nu au convenit în acest sens, tribunalul arbitral stabilește ce limbă sau limbi vor fi utilizate în cadrul procedurii arbitrale. Acest acord sau această decizie se referă la orice declarație scrisă a părții, la orice audiere, hotărîre, decizie sau la o altă comunicare a tribunalului arbitral.

(2) Tribunalul arbitral poate dispune ca orice probă scrisă să fie însoțită de traducere în limba sau în limbile convenite între părți ori stabilite de tribunalul arbitral.

Articolul 23. Cererea de arbitraj și referința

(1) În termenul convenit între părți ori stabilit de tribunalul arbitral, reclamantul trebuie să invoce circumstanțele care justifică pretențiile sale din acțiune, chestiunile litigioase și obiectul cererii, iar pîrîtul trebuie să invoce obiecțiile sale față de aceste chestiuni, dacă părțile nu au convenit altfel. Concomitent cu declarațiile lor, părțile pot prezenta toate actele pe care le consideră pertinente sau pot face trimitere la înscrisuri sau la alte dovezi pe care le vor prezenta ulterior tribunalului.

(2) Dacă părțile nu au convenit altfel, fiecare parte poate să modifice ori să completeze pretențiile sau obiecțiile în cursul desfășurării procedurii arbitrale, dacă tribunalul arbitral nu consideră inoportun să

permite o asemenea modificare ori completare, dată fiind întârzierea cu care se face.

Articolul 23¹. Suspendarea procedurii arbitrale

Tribunalul arbitral este obligat să suspende procedura arbitrală în cazul inițierii medierii cu privire la același litigiu pe perioada desfășurării medierii, în condițiile [Legii nr.137 din 3 iulie 2015](#) cu privire la mediere.

[Art.23¹ introdus prin [Legea nr.211 din 29.07.2016](#), în vigoare 30.09.2016]

Articolul 24. Procedura orală și procedura scrisă

(1) Tribunalul arbitral decide, cu condiția respectării oricărui alt acord dintre părți, dacă procedura se va desfășura oral, atât la prezentarea probelor, cât și la susțineri, sau numai în bază de înscrisuri și de alte materiale. Cu excepția cazului în care părțile au convenit asupra desfășurării în scris a procedurii arbitrale, tribunalul arbitral va organiza, la solicitarea unei părți, procedură arbitrală în formă orală la etapa respectivă a procedurii arbitrale.

(2) Părțile trebuie să fie informate în timp util despre orice audiere și despre orice ședință a tribunalului arbitral în scopul examinării mărfii, altor bunuri sau înscrisuri.

(3) Toate declarațiile, înscrisurile sau alte informații pe care o parte le-a prezentat tribunalului arbitral trebuie să fie comunicate și celeilalte părți. De asemenea, orice concluzie a expertului sau orice înscris cu caracter probator, pe care tribunalul arbitral le ia în considerare la pronunțarea hotărârii, trebuie să fie comunicate părților.

Articolul 25. Efectele neprezentării materialelor sau ale absenței unei părți

(1) Dacă reclamantul nu prezintă cerere de arbitrare în conformitate cu art.23 alin.(1) fără a invoca un temei justificat, tribunalul arbitral încetează de a mai desfășura procedura arbitrală, dacă părțile nu au convenit altfel.

(2) Dacă pârșul nu prezintă obiecțiile sale în conformitate cu art.23 alin.(1) fără a invoca un temei justificat, tribunalul arbitral continuă procedura arbitrală, dacă părțile nu au convenit altfel, fără a considera această neprezentare în sine ca recunoaștere a afirmațiilor reclamantului.

(3) Dacă o parte nu se prezintă la ședință sau nu prezintă probe scrise fără un temei justificat, tribunalul arbitral poate continua procedura arbitrală și pronunța hotărârea în baza materialelor de care dispune, dacă părțile nu au convenit altfel.

Articolul 26. Desemnarea expertului de către tribunalul arbitral

(1) Dacă părțile nu au convenit altfel, tribunalul arbitral poate:

a) desemna unul sau mai mulți experți care să-i prezinte un raport asupra chestiunilor specifice pe care le-a prevăzut;

b) cear părților să prezinte expertului orice informație pertinentă ori să permită acestuia accesul la orice acte pertinente, la alte bunuri pentru examinarea lor.

(2) Dacă părțile nu au convenit altfel, iar una dintre părți solicită sau tribunalul arbitral consideră necesar, expertul trebuie, după prezentarea raportului său oral sau scris, să participe la examinarea litigiului, unde părțile au posibilitatea să-i adreseze întrebări și să prezinte specialiști care să-și expună opiniile referitor la chestiunile în litigiu.

Articolul 27. Asistența instanței de judecată la obținerea probelor

Tribunalul arbitral sau o parte cu aprobarea tribunalului arbitral poate să adreseze în instanța de judecată competentă a Republicii Moldova cerere de acordare a asistenței la obținerea probelor. Instanța de judecată poate executa această solicitare în limitele competenței sale și în conformitate cu regulile stabilite pentru obținerea probelor și darea delegațiilor judecătorești.

Capitolul VI

PRONUŢAREA HOTĂRÎRII ŞI ÎNCETAREA PROCEDURII ARBITRALE

Articolul 28. Dreptul aplicabil fondului litigiului

(1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în conformitate cu normele de drept pe care părțile le-au ales ca drept aplicabil fondului litigiului. Orice desemnare a legii sau a sistemului de drept al unui stat este interpretată, cu excepția unei stipulații contrare exprese, ca o referire la dreptul material al statului respectiv și nu la normele lui conflictuale.

(2) Dacă părțile nu au convenit asupra legii aplicabile fondului litigiului, tribunalul arbitral aplică legea stabilită de normele conflictuale pe care le consideră aplicabile în speță.

(3) Tribunalul arbitral judecă în echitate sau în calitate de mediator amiabil numai dacă părțile l-au autorizat expres în acest sens.

(4) În toate cazurile, tribunalul arbitral adoptă hotărâre în conformitate cu clauzele contractului, ținând cont de uzanțele comerciale aplicabile tranzacției respective.

Articolul 29. Adoptarea hotărârii de către tribunalul arbitral

În cazul soluționării litigiului de către un tribunal arbitral constituit din mai mulți arbitri, orice decizie a lui se ia cu o majoritate de voturi dacă părțile nu au convenit altfel. Președintele tribunalului arbitral poate decide asupra chestiunilor de procedură dacă părțile sau membrii tribunalului arbitral l-au împuternicit în acest sens.

Articolul 30. Tranzacția

(1) Dacă, în timpul procedurii arbitrale, părțile aplanează litigiul, tribunalul arbitral încetează de a desfășura procedura și, la solicitarea părților și în lipsa obiecțiilor din partea sa, aprobă tranzacția printr-o hotărâre arbitrală, conform condițiilor convenite între părți.

(2) Hotărârea arbitrală pronunțată în condițiile stabilite de părți se adoptă în corespundere cu art.31, menționându-se că este o hotărâre arbitrală. O asemenea hotărâre are același statut și se execută ca orice hotărâre arbitrală referitoare la soluționarea fondului litigiului.

[Art.30 modificat prin [Legea nr.211 din 29.07.2016](#), în vigoare 30.09.2016]

Articolul 31. Forma și conținutul hotărârii arbitrale

(1) Hotărârea arbitrală se emite în scris și se semnează de arbitrul unic sau de arbitri. În cazul soluționării litigiului de către un tribunal arbitral compus din mai mulți arbitri, sînt suficiente semnăturile majorității membrilor acestuia, cu condiția indicării motivelor absenței celorlalte semnături.

(2) Hotărârea arbitrală va conține motivele pe care se întemeiază, cu excepția cazurilor cînd părțile au convenit ca motivele să nu fie menționate sau cînd hotărârea arbitrală a fost emisă în condiții convenite de părți, conform art.30. În hotărâre se indică concluziile privind acceptarea sau respingerea acțiunii, taxa arbitrală, cheltuielile de soluționare a litigiului și distribuirea acestor cheltuieli între părți.

(3) În hotărârea arbitrală se indică data pronunțării ei și locul arbitrajului, stabilite în conformitate cu prevederile art.20 alin.(1). Se consideră că hotărârea a fost pronunțată la locul arbitrajului.

(4) După pronunțarea hotărârii arbitrale, fiecărei părți i se expediază ori i se înmînează cîte o copie, semnată de arbitri în conformitate cu alin.(1).

Articolul 32. Încheierea procedurii arbitrale

(1) Procedura arbitrală se încheie odată cu pronunțarea hotărârii arbitrale finale sau cu emiterea încheierii de către tribunalul arbitral în conformitate cu alin.(2).

(2) Tribunalul arbitral pronunță încheierea procedurii arbitrale în cazul în care:

a) reclamantul își retrage pretențiile, cu excepția cazului cînd pîrîtul ridică obiecții, iar tribunalul arbitral recunoaște că pîrîtul are un interes legitim ca litigiul să fie soluționat în mod definitiv;

b) părțile au convenit asupra încheierii procedurii arbitrale;

c) tribunalul arbitral constată că, din anumite motive, continuarea procedurii a devenit inutilă sau imposibilă.

(3) Mandatul tribunalului arbitral se încheie odată cu încetarea procedurii arbitrale, cu excepția prevederilor din art.35 și art.37 alin.(4).

Articolul 33. Hotărîrea cu privire la cheltuieli

(1) În măsura în care părțile nu au convenit altfel, tribunalul arbitral trebuie să decidă printr-o hotărîre arbitrală în ce fracțiune părțile trebuie să suporte cheltuielile de procedură arbitrală, inclusiv cheltuielile lor de participare adecvată la arbitraj. Tribunalul arbitral decide asupra repartizării între părți a cheltuielilor de procedură arbitrală, luînd în considerare circumstanțele fiecărui caz, în special rezultatul procedurii arbitrale.

(2) Cînd cheltuielile arbitrale sînt determinate, tribunalul arbitral decide asupra fracțiunii din cheltuieli pe care trebuie să o suporte fiecare parte. Dacă cheltuielile nu au fost determinate sau dacă determinarea lor este posibilă abia după încheierea procedurii arbitrale, tribunalul arbitral trebuie să decidă cu privire la fracțiunea din cheltuieli printr-o hotărîre arbitrală independentă.

(3) La cererea pîrîtului, tribunalul arbitral poate decide și asupra obligației reclamantului de a rambursa cheltuielile dacă tribunalul arbitral s-a declarat incompetent din cauza inexistenței unei convenții arbitrale.

(4) Decizia asupra determinării fracțiunii de cheltuieli pe care trebuie să o suporte fiecare parte și asupra obligației de rambursare a cheltuielilor trebuie să aibă forma unei hotărîri arbitrale în conformitate cu art.31.

Articolul 34. Garantarea cheltuielilor arbitrale

(1) Tribunalul arbitral poate dispune părților depunerea unei garanții pentru onorariile arbitrilor și pentru cheltuielile tribunalului arbitral. Tribunalul arbitral poate înceta să mai desfășoare procedură arbitrală dacă o astfel de garanție nu este furnizată.

(2) Dacă o parte omite să furnizeze garanția stabilită la alin.(1), cealaltă parte poate depune întreaga garanție.

Articolul 35. Rectificarea și interpretarea hotărîrii arbitrale. Hotărîrea adițională

(1) Dacă, pe parcursul a 30 de zile din data adoptării hotărîrii arbitrale, părțile nu au convenit asupra unui alt termen:

a) orice parte poate solicita tribunalului arbitral, cu notificarea celeilalte părți, rectificarea erorilor de calcul, a greșelilor de tipar sau a oricăror altor erori similare din hotărîrea arbitrală;

b) partea interesată poate solicita tribunalului arbitral, cu notificarea obligatorie a celeilalte părți, interpretarea unui punct sau a unei părți din hotărîrea arbitrală dacă părțile au convenit în acest sens.

Dacă tribunalul arbitral consideră justificată cererea, trebuie să efectueze, în decursul a 30 de zile din data primirii solicitării, rectificarea sau interpretarea solicitată. O astfel de interpretare devine parte integrantă a hotărîrii arbitrale.

(2) Tribunalul arbitral poate să rectifice din oficiu, în decursul a 30 de zile din data adoptării hotărîrii, orice erori similare celor prevăzute la alin.(1) lit.a).

(3) Dacă părțile nu au convenit altfel, orice parte poate, în decursul a 30 de zile din data luării hotărîrii arbitrale, cu notificarea celeilalte părți, să solicite tribunalului arbitral adoptarea unei hotărîri adiționale referitor la capetele de cerere susținute în procedură arbitrală, dar omise în hotărîrea arbitrală. În cazul în care consideră că cererea este justificată, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe o hotărîre arbitrală adițională în termen de 60 de zile din data primirii cererii.

(4) Dacă consideră necesar, tribunalul arbitral poate prelungi termenul de efectuare a rectificărilor, de interpretare sau de pronunțare a hotărîrii arbitrale adiționale conform alin.(1) sau (3).

(5) Rectificarea și interpretarea hotărîrii arbitrale, precum și a hotărîrii arbitrale adiționale, se efectuează în condițiile art.31.

Articolul 36. Depozitarea dosarului cauzei arbitrale

(1) La cererea comună a părților, materialele dosarului cauzei arbitrale se depozitează, împreună cu originalul hotărîrii arbitrale și cu dovezile de comunicare a hotărîrii arbitrale, la instanța de judecată în a cărei circumscripție teritorială tribunalul arbitral își are sediul.

(2) Instituția permanentă de arbitraj depozitează și păstrează dosarul în arhivele sale. Ea trebuie să pună la dispoziția instanței de judecată sau a altor organe autorizate, la cererea lor, copii de pe materialele din dosar.

(3) Dacă reia procedura arbitrală, tribunalul arbitral este în drept să inspecteze dosarul depozitat.

Capitolul VII

CONTESTAREA HOTĂRÎRII ARBITRALE

Articolul 37. Cererea de desființare ca mijloc exclusiv de contestare a hotărîrii arbitrale

(1) Hotărîrea arbitrală poate fi contestată în instanță de judecată numai prin depunerea unei cereri de desființare, în conformitate cu prevederile alin.(2) și (3) ale prezentului articol, precum și cu prevederile capitolului XLIII din [Codul de procedură civilă](#).

(2) Instanța de judecată specificată la art.6 alin.(2) poate desființa hotărîrea arbitrală dacă:

a) partea care a înaintat cererea de desființare a hotărîrii prezintă probe că:

- în privința uneia din părțile convenției de arbitraj, menționate la art.7, a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, iar convenția de arbitraj a fost încheiată fără asistența curatorului sau, după caz, nu a fost încheiată de tutore în numele persoanei ocrotite sau convenția de arbitraj nu este valabilă conform legii aplicabile alese de părți sau, în lipsa desemnării de către părți a legii aplicabile, convenția nu este valabilă conform legislației Republicii Moldova;

- nu a fost informată în modul corespunzător despre desemnarea arbitrului ori despre procedura arbitrală sau nu a putut prezenta explicații din alte motive justificate;

- hotărîrea a fost pronunțată asupra unui litigiu care nu este prevăzut în convenția de arbitraj ori care nu se înscrie în condițiile convenției de arbitraj sau hotărîrea conține decizii privind chestiuni ce depășesc limitele convenției de arbitraj. Dacă dispozițiile în chestiunile cuprinse în convenția de arbitraj pot fi separate de dispozițiile care nu se înscriu în ea, poate fi desființată numai partea din hotărîrea arbitrală care conține dispoziții referitor la chestiunile ce nu se înscriu în convenția de arbitraj;

- constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală nu corespund convenției părților, numai dacă această convenție nu contravine oricărei dispoziții ale prezentei legi de la care părțile nu pot deroga, iar în lipsa unei atare convenții nu corespund prezentei legi;

b) va constata că:

- în conformitate cu legislația Republicii Moldova, obiectul litigiului nu este susceptibil de soluționare pe calea arbitrajului;

- hotărîrea arbitrală contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

(3) Cererea de desființare a hotărîrii arbitrale poate fi înaintată în cel mult 3 luni de la data primirii acestei hotărîri de către partea care depune cererea, iar dacă cererea este înaintată conform art.35, de la data pronunțării hotărîrii de către tribunalul arbitral.

(4) În caz de adresare în instanță de judecată a cererii de desființare a hotărîrii arbitrale, instanța este în drept, dacă consideră necesar și dacă o solicită una din părți, să amîne pe un anumit timp examinarea chestiunii referitoare la desființarea hotărîrii arbitrale pentru a oferi tribunalului arbitral posibilitatea de a relua procedura arbitrală sau de a întreprinde alte acțiuni care, potrivit opiniei tribunalului arbitral, vor permite înlăturarea temeiurilor de desființare a hotărîrii arbitrale.

[Art.37 modificat prin [Legea nr.238 din 08.11.2018](#), în vigoare 30.12.2018]

[Art.37 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Capitolul VIII

RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA HOTĂRÎRII ARBITRALE STRĂINE

Articolul 38. Recunoașterea și executarea hotărîrii arbitrale străine

Recunoașterea și executarea hotărîrilor arbitrale străine se efectuează conform procedurii stabilite la art.475-476 din [Codul de procedură civilă](#).

[Art.38 în redacția [Legii nr.135 din 03.07.2015](#), în vigoare 14.08.2015]

Articolul 39. Refuzul de a recunoaște și de a executa hotărîrea arbitrală

(1) Recunoașterea sau executarea hotărîrii arbitrale, indiferent de țara în care a fost pronunțată, poate fi refuzată numai în următoarele cazuri:

a) la cererea părții împotriva căreia este invocată hotărîrea dacă aceasta prezintă instanței de judecată probe că:

- în privința uneia din părțile convenției de arbitraj, menționate la art.7, a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară, iar convenția de arbitraj a fost încheiată fără asistența curatorului sau, după caz, nu a fost încheiată de tutore în numele persoanei ocrotite sau convenția de arbitraj nu este valabilă conform legii căreia părțile au subordonat-o ori, în lipsa unei indicații în acest sens, conform legii țării în care a fost pronunțată hotărîrea;

- nu a fost informată în modul corespunzător despre desemnarea arbitrilor ori despre procedura arbitrală sau, din orice alt motiv justificat, nu a putut să prezinte explicații;

- hotărîrea a fost pronunțată asupra unui litigiu care nu este prevăzut de convenția de arbitraj sau care nu se înscrie în prevederile convenției, sau care conține decizii asupra unor chestiuni ce depășesc prevederile convenției de arbitraj. Dacă dispozițiile hotărîrii arbitrale referitoare la chestiunile cuprinse în convenția de arbitraj pot fi delimitate de cele care nu sînt incluse în ea, partea hotărîrii care conține dispoziții referitoare la chestiunile cuprinse în convenția de arbitraj poate fi recunoscută și executată;

- constituirea tribunalului arbitral sau procedura arbitrală nu corespund convenției părților ori, în lipsa unei asemenea convenții, nu sînt conforme legislației statului în care a avut loc arbitrajul;

- hotărîrea nu a devenit obligatorie pentru părți sau a fost desființată ori executarea ei a fost amînată de o instanță de judecată competentă a țării în care sau conform legii căreia a fost pronunțată hotărîrea;

b) dacă instanța de judecată constată că:

- în conformitate cu legea Republicii Moldova, obiectul litigiului nu este susceptibil de soluționare prin arbitraj;

- recunoașterea sau executarea hotărîrii arbitrale contravine ordinii publice a Republicii Moldova.

(2) Dacă desființarea hotărîrii arbitrale străine sau suspendarea executării ei este cerută instanței competente indicate la alin.(1) lit.a), instanța competentă în fața căreia este invocată recunoașterea sau executarea hotărîrii poate, dacă va considera oportun, să amîne statuarea și, la cererea părții care solicită recunoașterea și executarea hotărîrii, poate să oblige cealaltă parte să ofere garanțiile corespunzătoare.

[Art.39 modificat prin [Legea nr.238 din 08.11.2018](#), în vigoare 30.12.2018]

[Art.39 modificat prin [Legea nr.66 din 13.04.2017](#), în vigoare 02.06.2017]

Capitolul IX DISPOZIȚII FINALE

Articolul 40.

Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Articolul 41.

Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Chișinău, 22 februarie 2008.

Nr.24-XVI.